Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 11ης Ιουνίου 2020*

«Προδικαστική παραπομπή – Πνευματική και βιομηχανική ιδιοκτησία – Δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας και συγγενικά δικαιώματα – Οδηγία 2001/29/ΕΚ – Άρθρα 2 έως 5 – Πεδίο εφαρμογής – Χρηστικό αντικείμενο – Έννοια του "έργου" – Προστασία των έργων με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας – Προϋποθέσεις – Σχήμα προϊόντος απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος – Πτυσσόμενο ποδήλατο»

Στην υπόθεση C-833/18,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το tribunal de l'entreprise de Liège (δικαστήριο επιχειρήσεων της Λιέγης, Βέλγιο) με απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2018, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Δεκεμβρίου 2018, στο πλαίσιο της δίκης

SI,

Brompton Bicycle Ltd

κατά

Chedech/Get2Get,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, I. Jarukaitis, E. Juhász (εισηγητή), M. Ilešič και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Νοεμβρίου 2019,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι SI και Brompton Bicycle Ltd, εκπροσωπούμενοι από τον B. Van Asbroeck, τον G. de Villegas και την A. Schockaert, avocats,

– η Chedech/Get2Get, εκπροσωπούμενη από τον A. Marín Melgar, abogado,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

– η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και C. Pochet καθώς και από τον J.-C. Halleux,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον É. Gippini Fournier και την J. Samnadda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Φεβρουαρίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, του SI και της Brompton Bicycle Ltd (στο εξής: Brompton) και, αφετέρου, της Chedech/Get2Get (στο εξής: Get2Get), με αντικείμενο αγωγή λόγω προσβολής δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, η οποία ασκήθηκε κατά της τελευταίας.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

Η σύμβαση της Βέρνης για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων

3 Το άρθρο 2 της συμβάσεως της Βέρνης διά την προστασίαν των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων (Πράξις των Παρισίων της 24ης Ιουλίου 1971), όπως τροποποιήθηκε στις 28 Σεπτεμβρίου 1979 (στο εξής: σύμβαση της Βέρνης) ορίζει στις παραγράφους 1 και 7 τα εξής:

«1) Οι όροι “λογοτεχνικά και καλλιτεχνικά έργα” περιλαμβάνουν όλας τας παραγωγάς λογοτεχνικής, επιστημονικής και καλλιτεχνικής φύσεως, οιοσδήποτε είναι ο τρόπος και η μορφή εκφράσεως, ως: […] τα σχέδια […], τα έργα των εφηρμοσμένων τέχνων […]

[…]

7) Επιφυλάσσεται εις τας νομοθεσίας των χωρών της Ενώσεως [για την προστασία των δικαιωμάτων των δημιουργών επί των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων τους, η οποία ιδρύθηκε με τη σύμβαση της Βέρνης] να προσδιορίσουν τον χώρον εφαρμογής των νόμων, οίτινες αφορούν τα έργα των εφηρμοσμένων τεχνών και τα βιομηχανικά σχέδια και πρότυπα, ως και τους όρους προστασίας των έργων, σχεδίων και προτύπων τούτων […]. Διά τα προστατευόμενα εις τας χώρας προελεύσεως απλώς ως σχέδια ή πρότυπα έργα, δεν δύναται να ζητηθή εις άλλην χώραν της Ενώσεως ειμή η ειδική προστασία η παρεχόμενη εις την χώραν ταύτην, εις τα σχέδια και πρότυπα. Πάντως, εάν εις την χώραν ταύτην δεν παρέχεται τοιαύτη ειδική προστασία, τα εν λόγω έργα προστατεύονται ως καλλιτεχνικά έργα.»

Η συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία

4 Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Διανοητικής Ιδιοκτησίας (ΠΟΔΙ) συνήψε στη Γενεύη, στις 20 Δεκεμβρίου 1996, τη συνθήκη του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, η οποία εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 2000/278/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Μαρτίου 2000 (ΕΕ 2000, L 89, σ. 6), και τέθηκε σε ισχύ, όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Ένωση, στις 14 Μαρτίου 2010 (ΕΕ 2010, L 32, σ. 1).

5 Το άρθρο 1 της συνθήκης του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, το οποίο επιγράφεται «Σχέση με τη σύμβαση της Βέρνης», προβλέπει στην παράγραφο 4 τα εξής:

«Τα συμβαλλόμενα μέρη συμμορφώνονται με τα άρθρα 1 έως 21 και με το παράρτημα της σύμβασης της Βέρνης.»

6 Το άρθρο 2 της συνθήκης αυτής ορίζει τα εξής:

«Η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει τις δημιουργίες, αλλά όχι τις ιδέες, τις διαδικασίες, τις μεθόδους λειτουργίας ή τις μαθηματικές έννοιες αυτές καθαυτές.»

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2001/29

7 Τα άρθρα 2 έως 5 της οδηγίας 2001/29 ορίζουν τα αποκλειστικά δικαιώματα των δημιουργών όσον αφορά την παραγωγή, την παρουσίαση και τη διανομή των έργων τους.

8 Το άρθρο 9 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο τιτλοφορείται «Εφαρμογή άλλων νομικών διατάξεων, προβλέπει τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις διατάξεις που αφορούν ειδικότερα τα δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, τα σήματα, τα σχέδια και υποδείγματα […]»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 6/2002

9 Το άρθρο 8 του κανονισμού (ΕΚ) 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα (ΕΕ 2002, L 3, σ. 1), το οποίο φέρει τον τίτλο «Σχέδια και υποδείγματα υπαγορευόμενα από την τεχνική λειτουργία τους και σχέδια ή υποδείγματα διασυνδέσεων», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«[Ενωσια]κό σχέδιο ή υπόδειγμα δεν παρέχει δικαιώματα επί των χαρακτηριστικών της εμφάνισης ενός προϊόντος, τα οποία υπαγορεύονται αποκλειστικά από την τεχνική λειτουργία του.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

10 Η συσταθείσα κατά το αγγλικό δίκαιο εταιρία Brompton, της οποίας ιδρυτής είναι ο SI, εμπορεύεται ένα πτυσσόμενο ποδήλατο που πωλείται, υπό την τρέχουσα μορφή του, από το 1987 (στο εξής: ποδήλατο Brompton).

11 Το ποδήλατο Brompton, που έχει την ιδιαιτερότητα ότι μπορεί να σταθεί σε τρεις διαφορετικές θέσεις (θέση αναδίπλωσης, θέση ανάπτυξης και ενδιάμεση θέση στην οποία ισορροπεί όρθιο στο έδαφος) προστατευόταν με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του οποίου η ισχύς έχει πλέον λήξει.

12 Η Get2Get, από την πλευρά της, εμπορεύεται ένα ποδήλατο (στο εξής: ποδήλατο Chedech) το οποίο ομοιάζει πολύ στην όψη με το ποδήλατο Brompton και μπορεί να σταθεί στις τρεις διαφορετικές θέσεις που περιγράφηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

13 Στις 21 Νοεμβρίου 2017 ο SI και η Brompton άσκησαν αγωγή ενώπιον του tribunal de l'entreprise de Liège (δικαστήριο επιχειρήσεων της Λιέγης, Βέλγιο) με αίτημα, αφενός, να αναγνωριστεί ότι τα ποδήλατα Chedech προσβάλλουν το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας της Brompton και τα ηθικά δικαιώματα του SI, και, αφετέρου, να υποχρεωθεί, ως εκ τούτου, η Get2Get να παύσει τις δραστηριότητες οι οποίες θίγουν τα δικαιώματά τους και να αποσύρει το προϊόν από όλα τα σημεία πώλησης.

14 Η Get2Get προέβαλε τον αμυντικό ισχυρισμό ότι η εμφάνιση του ποδηλάτου Chedech υπαγορεύεται από το επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα, το οποίο είναι να εξασφαλιστεί ότι το ποδήλατο θα μπορεί να σταθεί σε τρεις διαφορετικές θέσεις. Υπό τις συνθήκες αυτές, η εμφάνιση του προϊόντος μπορεί, κατά την άποψή της, να προστατεύεται μόνο βάσει του δικαίου της ευρεσιτεχνίας, και όχι βάσει του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας.

15 Οι ενάγοντες της κύριας δίκης αντιτείνουν ότι οι τρεις διαφορετικές θέσεις του ποδηλάτου Brompton θα ήταν εφικτό να επιτευχθούν ως αποτέλεσμα και μέσω της χρήσης άλλων σχημάτων, διαφορετικών από εκείνο το οποίο έδωσε στο συγκεκριμένο ποδήλατο ο δημιουργός του, όπερ συνεπάγεται, κατά την άποψή τους, ότι το σχήμα του μπορεί να προστατεύεται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

16 Το tribunal de l'entreprise de Liège (δικαστήριο επιχειρήσεων της Λιέγης) παρατηρεί ότι, κατά τη βελγική νομοθεσία, προστατεύεται βάσει του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας κάθε δημιουργία εφόσον εκφράζεται με ιδιαίτερη μορφή και είναι πρωτότυπη, όπερ σημαίνει ότι χρηστικά αντικείμενα, όπως ένα ποδήλατο, μπορούν να προστατεύονται με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας. Μολονότι δε τα σχήματα που υπαγορεύονται από επιδιωκόμενο τεχνικό αποτέλεσμα αποκλείονται από την προστασία του δικαίου της πνευματικής ιδιοκτησίας, υφίσταται μια αμφιβολία στην περίπτωση κατά την οποία το τεχνικό αποτέλεσμα μπορεί να επιτευχθεί και μέσω άλλων σχημάτων.

17 Το δικαστήριο αυτό επισημαίνει ότι, με την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2018, DOCERAM (C-395/16, EU:C:2018:172), η οποία αφορούσε το δίκαιο των σχεδίων και υποδειγμάτων, το Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 6/2002 υπό την έννοια ότι, για να κριθεί αν τα χαρακτηριστικά της εμφάνισης ενός προϊόντος υπαγορεύονται αποκλειστικώς από την τεχνική λειτουργία του, πρέπει να διαπιστωθεί ότι η λειτουργία του αυτή είναι ο μοναδικός παράγοντας που καθόρισε τα εν λόγω χαρακτηριστικά, χωρίς η ύπαρξη εναλλακτικών σχεδίων ή υποδειγμάτων να ασκεί αποφασιστική επιρροή συναφώς.

18 Διερωτάται, συνεπώς, αν παρόμοια λύση θα έπρεπε να υιοθετηθεί και όσον αφορά το δίκαιο της πνευματικής ιδιοκτησίας, σε περίπτωση που η εμφάνιση του προϊόντος του οποίου ζητείται η προστασία βάσει του σχετικού δικαιώματος, δυνάμει της οδηγίας 2001/29, είναι απαραίτητη για την επίτευξη συγκεκριμένου τεχνικού αποτελέσματος.

19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το tribunal de l'entreprise de Liège (δικαστήριο επιχειρήσεων της Λιέγης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το δίκαιο της Ένωσης, και ειδικότερα η οδηγία [2001/29], η οποία ορίζει μεταξύ άλλων, στα άρθρα 2 έως 5, τα διάφορα αποκλειστικά δικαιώματα που αναγνωρίζονται στους δικαιούχους δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, την έννοια ότι αποκλείει από την προστασία δυνάμει δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας τα έργα των οποίων το σχήμα είναι αναγκαίο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος;

2) Προκειμένου να εκτιμηθεί αν το σχήμα είναι αναγκαίο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια:

– Η ύπαρξη άλλων πιθανών σχημάτων που καθιστούν δυνατή την επίτευξη του ίδιου τεχνικού αποτελέσματος;

– Η αποτελεσματικότητα του σχήματος προκειμένου να επιτευχθεί το εν λόγω αποτέλεσμα;

– Η βούληση του φερόμενου ως αυτουργού της προσβολής του δικαιώματος να επιτύχει το αποτέλεσμα αυτό;

– Η ύπαρξη προηγούμενου διπλώματος ευρεσιτεχνίας –η ισχύς του οποίου έχει σήμερα λήξει– με αντικείμενο τη διαδικασία που καθιστά δυνατή την επίτευξη του επιδιωκόμενου τεχνικού αποτελέσματος;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

20 Με τα δύο ερωτήματά του, που ενδείκνυται να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 2 έως 5 της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι η προστασία δυνάμει του προβλεπόμενου από τις διατάξεις αυτές δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει προϊόν του οποίου το σχήμα είναι, τουλάχιστον εν μέρει, απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος.

21 Βάσει των άρθρων 2 έως 5 της οδηγίας 2001/29, οι δημιουργοί προστατεύονται από την αναπαραγωγή, παρουσίαση και διανομή των έργων τους στο κοινό άνευ της συγκατάθεσής τους.

22 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια του «έργου» εμπεριέχει δύο συστατικά στοιχεία. Αφενός, προϋποθέτει πρωτότυπο αντικείμενο που να είναι προϊόν προσωπικής πνευματικής δημιουργίας και, αφετέρου, επιβάλλει να υπάρχει έκφραση της πνευματικής αυτής δημιουργίας (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, σκέψεις 29 και 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

23 Ως προς το πρώτο στοιχείο, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για να μπορεί ένα αντικείμενο να θεωρηθεί πρωτότυπο, είναι αναγκαίο, και συγχρόνως επαρκές, να αντανακλά την προσωπικότητα του δημιουργού του, εκφράζοντας τις ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές του (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

24 Υπενθυμίζεται επ' αυτού ότι, κατά πάγια νομολογία, όταν η κατασκευή ορισμένου αντικειμένου υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις, κανόνες ή άλλες δεσμεύσεις που δεν αφήνουν περιθώριο για την άσκηση δημιουργικής ελευθερίας, το αντικείμενο αυτό δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ότι παρουσιάζει την αναγκαία πρωτοτυπία ώστε να μπορεί να αποτελέσει έργο και να τύχει της προστασίας την οποία παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας (πρβλ. απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

25 Ως προς το δεύτερο στοιχείο για το οποίο έγινε λόγος στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι ο όρος «έργο» κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29 προϋποθέτει κατ' ανάγκην την ύπαρξη αντικειμένου που να μπορεί να προσδιοριστεί με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα (απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2019, Cofemel, C-683/17, EU:C:2019:721, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

26 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι ένα αντικείμενο που πληροί το κριτήριο της πρωτοτυπίας μπορεί να τύχει προστασίας δυνάμει του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, έστω και αν η κατασκευή του υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις, εφόσον τούτο δεν έχει εμποδίσει τον δημιουργό να εκφράσει την προσωπικότητά του με το αντικείμενο, προβαίνοντας σε ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές.

27 Όσον αφορά το ζήτημα αυτό, υπογραμμίζεται ότι δεν πληρούν το κριτήριο της πρωτοτυπίας εκείνα τα συνθετικά στοιχεία του αντικειμένου τα οποία χαρακτηρίζονται αποκλειστικώς από την τεχνική λειτουργία τους, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει ειδικότερα από το άρθρο 2 της συνθήκης του ΠΟΔΙ για την πνευματική ιδιοκτησία, η προστασία η οποία απορρέει από το σχετικό δικαίωμα δεν καλύπτει τις ιδέες. Αν προστατεύονταν οι ιδέες με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, τούτο θα ισοδυναμούσε, στην πράξη, με την παροχή της δυνατότητας μονοπώλησής τους, όπερ θα απέβαινε εις βάρος, μεταξύ άλλων, της τεχνικής προόδου και της βιομηχανικής ανάπτυξης (πρβλ. απόφαση της 2ας Μαΐου 2012, SAS Institute, C-406/10, EU:C:2012:259 σκέψεις 33 και 40). Όταν όμως η έκφραση των συγκεκριμένων συνθετικών στοιχείων του αντικειμένου υπαγορεύεται από την τεχνική λειτουργία τους, οι διαφορετικοί τρόποι υλοποίησης της ιδέας είναι τόσο περιορισμένοι, ώστε η ιδέα και η έκφρασή της συγχέονται (πρβλ. απόφαση της 22ας Δεκεμβρίου 2010, Bezpečnostní softwarová asociace, C-393/09, EU:C:2010:816, σκέψεις 48 και 49).

28 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν το επίμαχο στην κύρια δίκη πτυσσόμενο ποδήλατο μπορεί να συνιστά «έργο» που τυγχάνει της προστασίας την οποία προβλέπει η οδηγία 2001/29, λαμβανομένου υπόψη του ότι οι προβληματισμοί του αιτούντος δικαστηρίου αφορούν το πρώτο από τα στοιχεία για τα οποία έγινε λόγος στη σκέψη 22 της παρούσας αποφάσεως, και όχι το δεύτερο, αφού το ποδήλατο αυτό μπορεί να προσδιοριστεί με επαρκή ακρίβεια και αντικειμενικότητα.

29 Εν προκειμένω, είναι αληθές ότι το σχήμα του εν λόγω ποδηλάτου φαίνεται να είναι απαραίτητο για την επίτευξη ορισμένου τεχνικού αποτελέσματος, ήτοι της δυνατότητας να στέκεται το ποδήλατο σε τρεις διαφορετικές θέσεις, στη μία εκ των οποίων ισορροπεί όρθιο στο έδαφος.

30 Εντούτοις, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διερευνήσει αν, παρά το γεγονός αυτό, το επίδικο ποδήλατο αποτελεί πρωτότυπο έργο ως προϊόν πνευματικής δημιουργίας.

31 Όπως προεκτέθηκε επ' αυτού στις σκέψεις 24, 26 και 27 της παρούσας αποφάσεως, δεν ισχύει κάτι τέτοιο σε περίπτωση που η κατασκευή ενός αντικειμένου υπαγορεύεται από τεχνικές εκτιμήσεις, κανόνες ή άλλους περιορισμούς που δεν έχουν αφήσει κανένα περιθώριο για την άσκηση δημιουργικής ελευθερίας ή έχουν αφήσει τόσο περιορισμένο περιθώριο ώστε η ιδέα και η έκφρασή της να συγχέονται.

32 Ακόμη και αν υφίσταται δυνατότητα επιλογής ως προς το σχήμα του αντικειμένου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι αυτό συνιστά κατ' ανάγκην «έργο» κατά την έννοια της οδηγίας 2001/29. Προκειμένου να κριθεί αν πράγματι συντρέχει τέτοια περίπτωση, το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να ελέγξει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις οι οποίες υπενθυμίστηκαν με τις σκέψεις 22 έως 27 της παρούσας αποφάσεως.

33 Σε περίπτωση που το σχήμα του προϊόντος υπαγορεύεται αποκλειστικώς από την τεχνική λειτουργία του, το προϊόν δεν είναι δυνατόν να καλύπτεται από την προστασία την οποία παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας.

34 Επομένως, το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να διαπιστώσει αν το επίδικο προϊόν καλύπτεται από την προστασία που παρέχει το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, οφείλει να κρίνει αν, μέσω της επιλογής του σχήματος του προϊόντος, ο δημιουργός εξέφρασε τη δημιουργική ικανότητά του με πρωτότυπο τρόπο, πραγματοποιώντας ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές, και σχεδίασε το προϊόν με τέτοιον τρόπο ώστε να αντανακλά την προσωπικότητά του.

35 Στο πλαίσιο αυτό και δεδομένου ότι πρέπει να εξεταστεί μόνον η πρωτοτυπία του ίδιου του επίδικου προϊόντος, η ύπαρξη άλλων πιθανών σχημάτων που θα μπορούσαν να οδηγήσουν στο ίδιο τεχνικό αποτέλεσμα, μολονότι καθιστά δυνατό να διαπιστωθεί ότι υφίσταται δυνατότητα επιλογής, δεν είναι καθοριστική για την εκτίμηση των παραγόντων που διαμόρφωσαν την επιλογή στην οποία προέβη ο δημιουργός. Ομοίως, η βούληση του προσώπου που φέρεται να προσέβαλε το σχετικό δικαίωμα είναι άνευ σημασίας στο πλαίσιο μιας τέτοιας εκτίμησης.

36 Όσον αφορά την ύπαρξη προγενέστερου διπλώματος ευρεσιτεχνίας του οποίου η ισχύς έχει πλέον λήξει στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθώς και την καταλληλότητα του σχήματος προς επίτευξη του ίδιου τεχνικού αποτελέσματος, τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη μόνο στον βαθμό που καθιστούν δυνατό να αποκαλυφθούν οι παράγοντες οι οποίοι ελήφθησαν υπόψη κατά την επιλογή του σχήματος του επίδικου προϊόντος.

37 Εν πάση περιπτώσει, υπογραμμίζεται ότι το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να κρίνει αν το επίμαχο στην κύρια δίκη πτυσσόμενο ποδήλατο είναι πρωτότυπο δημιούργημα και αν προστατεύεται, ως εκ τούτου, με δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας, οφείλει να λάβει υπόψη όλα τα στοιχεία τα οποία ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση, ως είχαν κατά τον χρόνο του σχεδιασμού του αντικειμένου αυτού, ανεξαρτήτως παραγόντων εξωγενών και μεταγενέστερων της δημιουργίας του επίδικου προϊόντος.

38 Κατά συνέπεια, στα προδικαστικά ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 2 έως 5 της οδηγίας 2001/29 έχουν την έννοια ότι η προστασία δυνάμει του προβλεπόμενου από τις εν λόγω διατάξεις δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει προϊόν του οποίου το σχήμα είναι, τουλάχιστον εν μέρει, απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος, εφόσον το προϊόν αυτό είναι πρωτότυπο έργο που έχει προκύψει από πνευματική δημιουργία, υπό την έννοια ότι, μέσω του συγκεκριμένου σχήματος, ο δημιουργός του εξέφρασε τη δημιουργική ικανότητά του με πρωτότυπο τρόπο, πραγματοποιώντας ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές ώστε το επίμαχο σχήμα να αντανακλά την προσωπικότητά του, ζήτημα το οποίο πρέπει να ελεγχθεί από το αιτούν δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που ασκούν επιρροή στη διαφορά της κύριας δίκης.

Επί των δικαστικών εξόδων

39 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Τα άρθρα 2 έως 5 της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχουν την έννοια ότι η προστασία δυνάμει του προβλεπόμενου από τις εν λόγω διατάξεις δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας καλύπτει προϊόν του οποίου το σχήμα είναι, τουλάχιστον εν μέρει, απαραίτητο για την επίτευξη τεχνικού αποτελέσματος, εφόσον το προϊόν αυτό είναι πρωτότυπο έργο που έχει προκύψει από πνευματική δημιουργία, υπό την έννοια ότι, μέσω του συγκεκριμένου σχήματος, ο δημιουργός του εξέφρασε τη δημιουργική ικανότητά του με πρωτότυπο τρόπο, πραγματοποιώντας ελεύθερες και δημιουργικές επιλογές ώστε το επίμαχο σχήμα να αντανακλά την προσωπικότητά του, ζήτημα το οποίο πρέπει να ελεγχθεί από το αιτούν δικαστήριο, λαμβανομένων υπόψη όλων των στοιχείων που ασκούν επιρροή στη διαφορά της κύριας δίκης.

(υπογραφές)